

OBSAH

Úvod	9
1 Kvalita života seniorů	11
1.1 Přístupy ke kvalitě života	11
1.2 Vybrané aspekty ovlivňující život seniorů	15
1.2.1 Demografické stárnutí obyvatel	15
1.2.2 Zdraví	20
1.2.3 Sociální aspekty	24
1.2.4 Ekonomické aspekty	27
1.3 Metody a nástroje měření kvality života	31
2 Stáří, stárnutí jako společenský fenomén	34
2.1 Mýty o stáří	38
2.2 Stárnutí	39
2.2.1 Biologické stárnutí	40
2.2.2 Psychologické stárnutí	41
2.2.3 Sociální stárnutí	44
2.3 Teorie stárnutí	44
2.4 Potřeby seniorů	47
2.5 Současné trendy v oblasti péče o seniory	49
2.5.1 Rodina	49
2.5.2 Sociální služby	51
2.5.3 Neziskové organizace	52
2.5.4 Zdravotní péče	53
2.6 Příprava na stáří	55
3 Volný čas seniorů	60
3.1 Činnosti volného času	65
3.2 Aktivizační programy pro seniory	67
3.3 Vzdělávání seniorů	70
4 Mezigenerační vztahy	74
4.1. Vzájemné interakce mezi prarodiči a vnoučaty	75
4.1.1 Vliv prarodičů na výchovu vnoučat a na funkce rodiny	75
4.1.2 Vliv prarodičů na vnoučata v jednotlivých vývojových obdobích	78
4.1.3 Role prarodičů v rodině	81
4.1.4 Role vnoučete	87

4.2 Zralost pro roli prarodiče.....	88
4.3 Prarodiče a vnoučata v úplné rodině.....	90
4.3.1 Role prarodičů při výchově jedináčka v úplné rodině.....	96
4.3.2 Prarodiče jako stárnoucí lidé.....	97
4.4 Prarodiče a vnoučata v neúplné rodině.....	100
4.4.1 Vztahy v neúplné rodině.....	100
4.4.2 Role prarodičů při rozpadu mladého manželství (partnerství).....	103
4.4.3 Význam role babičky a dědečka v neúplné rodině.....	105
4.5 Prarodiče a vnoučata v rekonstruované rodině.....	110
4.5.1 Vztahy v rekonstruované rodině.....	110
4.5.2 Vztahy prarodičů a vnoučat v rekonstruované rodině.....	112
5 Mezigenerační konflikty.....	114
5.1 Mezigenerační komunikační bariéry.....	115
5.2 Rodiny se zvýšeným rizikem výskytu mezigeneračních konfliktů.....	117
6 Subjektivní pohoda seniorů.....	119
6.1 Dílčí problémy v životě seniora.....	120
6.1.1 Soběstačnost a její komponenty.....	121
6.1.2 Sociální zdraví seniora, problém osamělosti a sociální izolace.....	123
6.1.3 Nezdolnost seniora vůči zátěži.....	126
6.1.4 Průběh adaptace seniora a strategie zvládnání stáří.....	129
7 Výstupy z průzkumného šetření – vliv vybraných demografických charakteristik na kvalitu života seniorů.....	133
7.1 Průzkumné cíle a stanovení hypotéz.....	133
7.2 Použité metody.....	143
7.3 Průzkumný soubor, charakteristika respondentů.....	144
7.4 Vybrané výsledky, vyhodnocení a interpretace průzkumného šetření ...	145
7.4.1 Vliv vybraných demografických charakteristik na subjektivní vnímání životní etapy stáří.....	145
7.4.2 Vliv vybraných demografických charakteristik na způsob trávení volného času.....	149
7.4.3 Vliv způsobu trávení volného času na subjektivní vnímání životní etapy stáří.....	150
Závěr.....	153
Seznam použitých zdrojů.....	155
Seznam zkratk.....	166
Summary.....	167

Jmenný rejstřík	168
Přílohy	171
Příloha A – Quality of Life Profile: Seniors Version	172
Příloha B – Sociální služby	173
Příloha C – Zásady OSN pro seniory	177